אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן פֶּרֶק חֲמִישִׁי זְבָחִים

מסורת הש"ס
עם הוספות

ב) [מעילה ט.], **ג)** ע' תוס' לעיל לט: ד"ה ונסלח (ש"מ), **ג)** בתוד"ה לסמיכה, **ד)** לעיל מט סע"ב, **ס)** עי' ש"מ ד"ה יכול.

הגהות הב"ח

(ס) רש"י ד"ה לו לא מיגו וכו' וה"פ ומי ס"ל כל"ל והל"ל עס דיטול קדושה:

תורה אור השלם

א) [שעיר ושא] וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה: [ויקרא ד, כה]

ב) [פר בהן המשיח] וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְיָ אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: [ויקרא ד, ז]

ג) וְכִלָּה מְכַפֵּר אֵת הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת הַשָּׂעִיר הַחָי: [ויקרא טז, כ]

ד) [חטאת העוף] וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֵה אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא: [ויקרא ה, ט]

ליקוטי רש"י

במיצוי חטאת העוף. דכתיב והנשאר כדם ימצה לאחר הזאה ימצה. **לא מעכב.** לכיון דהזאה אע"פ שלא מילא נעשית מצותו וילא מידי מעילה וחייבין עליו משום [פיגול] עוקר וטמא וילא נמי ידי חובתו דאיכו מעכב הכפרה [מעילה ח:]. **שירי מצוה.** דלא מעכבת כפרה ולא עיקר מצוה [היא] [מנחות סב.].

הגהות וציונים

ל) אלא **למזבח** של עולה יהא **יסוד** (שמכ"י): **ל)** אמינא **אזקיפה דיסוד** (ש"מ): **ג)** ומה **שיריים שאינן מכפרין טעונים** גג (ש"מ): **ד)** ומה **שירים** שאין מכפרין ואין באין **לכפרה טעונין** גג יסוד וכו' ובאה **לכפרה** אינו (ש"מ): **ס)** [צ"ל ר"ע וכ"ה בילקוט] (גליון): **ו)** ולפנים **לא** לחובה **ולא** למצוה טעון יסוד מי שנכנס דמו **לפני ולפנים** בין **לחובה ובין למצוה** אינו דין (ש"מ): **ז)** בס"י ליתא (גליון): **ח)** תיבת "לעשה" נמחק (ש"מ): **ט)** גי' הש"מ אי **לא** כתיב אל יסוד מזבח **העולה אלא אל יסוד המזבח** סתמא: **י)** בש"מ נוסף **וכדי לגלות לשירי הדם של כל הזבחים שישפוך שירי הדם ליסוד: כ)** בש"מ נוסף **שלא היה לו יסוד: ל)** בש"מ נוסף דיבור **שאינן מכפרין טעונין גג יסוד. דכתיב בהו אל יסוד המזבח דמשמע גג: מ)** דר' ישמעאל **לא** אתיא (ש"מ): **נ)** פר **כהן משיח** נכנס (שמכ"י): **ס)** **שבכל** העבודות (ש"מ): **ע)** חובה **כמותם** לעכב (ש"מ): **פ)** תיבת "אדמה" נמחק (ש"מ): **צ)** גי' הצ"ק תנא **דהכא** סמיכה כו' (גליון): **ק)** אולי צ"ל אלא העבודות **המעכבות כפרה: ר)** וגיר' הש"מ בשם ס"א או אינו כו' **כמו אמר מר הוא זה ופרושי קא מפרש אמאי אמרינן תן יסוד למזבח של עולה משום דאי** ס"ד:

מסכת טהרות
פרק ח' המשך משנה ב'

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אִם מָסַר לוֹ תֵּבָה מְלֵאָה בְּגָדִים, בְּזְמַן שֶׁהֵיא רוֹצֶצֶת, טְמֵאִין מִדָּרֹס. אִם אֵינָהּ רוֹצֶצֶת, טְמֵאִין מִדָּחָף, אַף עַל פִּי שֶׁהַמַּפְתֵּחַ בְּיַד הַבְּעָלִים:

עין משפט
נר מצוה

כא א מיי' פ"ה מהלכות מעכ"ק הל"ו:
כב ב מיי' שם פי"ט הלכה ד:
כג ג מיי' שם פ"ז הלכה ז:
כד ד מיי' פ"ד מהלכות עיוכ"ק הל"ב:

שיטה מקובצת

גמרא מי כתיב **אל יסוד העולה אל יסוד מזבח העולה כתיב.** נדפס בעמוד הקודם:

אי הוה כתיב אל יסוד העולה הוה אמינא (בזקיפה אל יסוד) [אזקיפה דיסוד] השתא דכתיב אל יסוד מזבח העולה אנגו דיסוד. [ס"ה] השתא דכתיב אל יסוד המזבח משמע יסוד שהוא דומה למזבח דהיינו גג של יסוד. ואזקיפה דיסוד דממעט הכא היינו שלא יורוק תחילת מתנות העולה בעליית אמה שמן הארץ עד הכניסה (כו' עד) [שהוא כנוס אמה דכולה ההוא אמה בין בגובהה בין בכניסה] יסוד מקריא. אבל הזקיפה שהיא מן הגג עד חוט הסיקרא לא ממעט דאדרבה הא מוכח לקמן [בפרק התערובות] (פא.) דשם מקום [תחילת] מתנות העולה ולא על גג היסוד ממש (ע"ע תוד"ה גג). **(תוס' אחרות):**

א"ר שמעאל גג יסוד למה לי קרא ק"ו הוא. לעיל (נא. ד"ה אז אינו וד"ה אמר רבי ישמעאל וע' תוס' בתחילת ד"ה תן לה) פ"ה דעיקר היסוד בתחילת [מתן] דם העולה לפינן מק"ו דחטאת וגג יסוד [ג"כ] נפקא לן מהאי ק"ו, וכאן לא פי' כלום. וקשה לפ"ה כיון דעיקר יסוד מחטאת יליף איכא למיפרך חטאת תוכיח ששיריה ליסוד ואין תחילת דמה ליסוד רק על הקרנות. ונראה להר"ר חיים כו'. ומיהו אכתי למסקנא כו'. ותירץ כו'. (כמבואר בארוכה לעיל בד"ה מי כתיב). מ"מ קשה לפי' הר"ר חיים דמשמע דתחילת דמו דעולה נפקא לן מק"ו ולקמן (נז.) מייתי אל יסוד מזבח העולה לתחילת דמו. לכך נראה לריב"א דבין תחילת דם ובין שירים נפקא דטעונים יסוד מפשיטה דקרא כדמוכח לקמן וק"ו לא איצטריך כי אם לגג יסוד ותלמודא לא דייק כו'.

(תוס' אחרות):

ואת כל דם הפר ישפך מה ת"ל הפר ליכד על פר יום הכיפורים וכו'. פ"ה דהפר מיותר דה"מ למיכתב כו'. וא"ת תיפוק ליה מדאיתקש לפר העלם (עי' לעיל לט ע"א-ב) ובפר העלם כתיב יסוד (ויקרא ד יח). וי"ל דלא איתקש אלא לעבודות המעכבות כפרה כדאמר בפרק ב"ש (לעיל מ.). וא"ת מ"מ תיפוק ליה מוכן יעשה דליף מינה שירים התם. וי"ל דדרש ליה לקרנות. וא"ת א"כ דוכן יעשה אתא לקרנות סמיכה בפר יוה"כ מנלן דלא איתקש לפר העלם אלא לעבודות המעכבות הכפרה. וי"ל דמדכתיב (ויקרא ד ד) וסמך ידו על ראש הפר בפר כהן משיח דהוי ליה למיכתב וסמך ידו על ראשו מה ת"ל (לפר) [הפר] לרבות פר יוה"כ לסמיכה. וא"ת יותרת וב' הכליות בפר יוה"כ מנא ליה. [וי"ל] מכל חלב פר החטאת (ויקרא ד ח) לרבות פר יוה"כ (ת"כ ויקרא דבורא דחובה פרשתא ג פ"ד ה"א, ועי"ע תוס' לעיל מ.

דִּבְרָאי לְגַוָּאי וּדְגַוָּאי לְבָרָאי, הָא אֵין לוֹ יְסוֹד לַפְּנִימִי עַצְמוֹ. **אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא מִזְבֵּחַ**[ט] **שֶׁל עוֹלָה יְהֵא לְיָסוֹד.** מִי כְּתִיב 'אֶל יְסוֹד הָעוֹלָה',[א] 'אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעוֹלָה' כְּתִיב. אִי הָוֶה כְּתִיב 'אֶל יְסוֹד הָעוֹלָה' הָוֶה אָמִינָא בִּזְקִיפָה אֶל יְסוֹד[ל], הַשְׁתָּא דִּכְתִיב 'אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעוֹלָה', אַאֲנַגּוּ דִּיסוֹד. אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, גַּג יְסוֹד לְמָה לִי קְרָא, קַל וָחוֹמֶר הוּא, וּמַה שְׁיָרֵי חַטָּאת[מ] שֶׁאֵינָהּ מְכַפֶּרֶת טְעוּנָה גַּג יְסוֹד, תְּחִלַּת עוֹלָה שֶׁמְּכַפֶּרֶת אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּנָה גַּג יְסוֹד. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, וּמַה שְׁיָרֵי חַטָּאת[נ] שֶׁאֵין מְכַפְּרִין וְאֵין בָּאִין לְכַפֵּר טְעוּנָה גַּג יְסוֹד, תְּחִלַּת עוֹלָה שֶׁמְּכַפֶּרֶת וּבָאָה לְכַפֵּר אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּנָה גַּג יְסוֹד. אִם כֵּן, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעוֹלָה', תֵּן יְסוֹד לַמִּזְבֵּחַ שֶׁל עוֹלָה. מַאי בֵּינַיְיהוּ. אָמַר רַב אַדָּא בַּר אַהֲבָה, שִׁירִים מְעַכְּבִים אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ, מַר סָבַר מְעַכְּבִי, וּמַר סָבַר לָא מְעַכְּבִי.

[ט]רַב פַּפָּא אָמַר, דְּכוּלֵּי עָלְמָא [ב]שִׁירִים אֵין מְעַכְּבִים, וְהָכָא בְּמִיצוּי חַטַּאת הָעוֹף מְעַכֵּב קָא מִיפַּלְגִי, מַר סָבַר [ג]מְעַכֵּב, וּמַר סָבַר לָא מְעַכֵּב. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב פַּפָּא, [ד]'וְאֶת כָּל הַדָּם יִשְׁפֹּךְ', מַה תַּלְמוּד לוֹמַר 'הַפָּר', לִימֵּד דְּעַל פַּר יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁטְּעוּן מַתַּן דָּמִים לְיָסוֹד, דִּבְרֵי רַבִּי[ס]. אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, קַל וָחוֹמֶר, וּמָה אִם מִי שֶׁאֵין נִכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים חוֹבָה טְעוּן יְסוֹד, מִי שֶׁנִּכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים חוֹבָה אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּן יְסוֹד; אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, וּמַה מִי שֶׁאֵין דָּמוֹ נִכְנָס לִפְנֵי וְלִפְנִים בֵּין לְחוֹבָה בֵּין[ו] לְמִצְוָה טְעוּן יְסוֹד, מִי שֶׁנִּכְנָס דָּמוֹ חוֹבָה לִפְנֵי וְלִפְנִים אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּן יְסוֹד; יָכוֹל יַעְכְּבֵנוּ, תַּלְמוּד לוֹמַר [ה]'וְכִלָּה מְכַפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ', שֶׁלְּמוֹ כָּל הַכַּפָּרוֹת כּוּלָּן, דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. קַל וָחוֹמֶר לְפַר כֹּהֵן מָשִׁיחַ (מִשְּׁעִיר נָשִׂיא[ז]) מֵעַתָּה, וּמַה מִי שֶׁאֵין נִכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים לֹא חוֹבָה וְלֹא מִצְוָה טְעוּן יְסוֹד, מִי שֶׁנִּכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים בֵּין לְחוֹבָה בֵּין לְמִצְוָה אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּן יְסוֹד; [ה]יָכוֹל יַעְכְּבֵנוּ, תַּלְמוּד לוֹמַר [ה]'וְאֶת כָּל הַדָּם [הַפָּר] יִשְׁפֹּךְ', נִתְּקוּ הַכָּתוּב (לַעֲשֹׂה[ח]) וַעֲשָׂאוּ שִׁירֵי מִצְוָה, לוֹמַר לְךָ שִׁירִים אֵין מְעַכְּבִין. וְסָבַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל מִיצוּי חַטַּאת הָעוֹף מְעַכֵּב, וְהָתְנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, [ד]'וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֵה', וְהַנִּשְׁאָר יִמָּצֵה, וְשֶׁאֵינוֹ

דִּבְרָאי לְגַוָּאי וּדְגַוָּאי לְבָרָאי. מה פָּא לְגַמְדְנוּ: דְּשִׁירִים. אֶשֶׁר יִשְׁפֹּךְ שְׁיָרָיו לַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, פְּשִׁיטָא דְּעָלָיו יִשְׁפֹּכֶם, דְּהָא תְּחִילַּת מַתְנוֹתָיו בְּחוּץ עֲשָׂאוּ: וְכִי תֵּימָא. מִי (לָא) כְּתִיב 'אֶל יְסוֹד מִזְבַּח'[מ] סְתָמָא הָוָה מְיָעֵי נָסִיךְ מִיכָּף, אֶשְׁרֵי הַדָּם הַפְּרִימֵיסִ הַלְרִיךְ הַכָּתוּב לִשְׁפּוֹךְ בְּחוּץ, וּמִיסֵּם סְתָם לוֹמַד שֶׁשְּׁיָרֵי הַחִיצוֹן יִקְּנוּ לַפְּנִימִי: הָא אֵין לוֹ יְסוֹד לַפְּנִימִי עַצְמוֹ. הִילְכָּךְ עַל כָּרְחָךְ תֵּן יְסוֹד לַמִּזְבֵּחַ שֶׁל עוֹלָה קָקָמַר[ל]: מִי כְּתִיב 'אֶל יְסוֹד הָעוֹלָה', 'אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעוֹלָה' כְּתִיב. כְּשֶׁלָּמָא מִי דְּרָשַׁת לֵיהּ לְיַקֵּן תּוֹרַת שְׁפִיכַת שִׁירַיִם לְכָל דָּמִים הַחִיצוֹנִים, שֶׁפִּיר כְּתִיב 'מִזְבַּח הָעוֹלָה' לְיַקֵּן תּוֹרַת יְסוֹד לְמִזְבַּח הָעוֹלָה לְכָל דָּמִים הַנִּזְרָקִים עָלָיו, אֶלָּא מִי לְתְחִילַּת דָּמִים קָא דְּרָשַׁת לֵיהּ, תּוּ לֵיכָּא לְמִימַר לְיַקֵּן תּוֹרַת יְסוֹד לְכָל דָּמִים הַנִּזְרָקִים עָלָיו, דְּהָא הַיְסוֹד לְכָל דָּמִים מַתָּן עַל מַרְבַּע קְרָנוֹת, וְקָרָן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית בַּבְּלָל [מ], וְעַל כָּרְחָךְ מַאוֹלָה לְחוּדֵיהּ תְּדַרְשֵׁיהּ, הָוָה לֵיהּ לְמִיכְתַּב 'אֶל יְסוֹד הָעוֹלָה' מַמָּשׁ הָעוֹלָה כְּגֶבֶל הַיְסוֹד, דְּמִזְבַּח הָעוֹלָה מַמִּי הִיא: בְּזִקְיָפָה דִּיסוֹד. שֶׁיְּרוֹק תְּחִילַּת מַתְנוֹת הָעוֹלָה בַּעֲלִיַּת אַמָּה שֶׁמִּן הָאָרֶץ עַד הַכְּנִיסָה שֶׁהוּא כְּנוּס אַמָּה, דְּכוּלָּהּ הַהִיא אַמָּה בֵּין בְּגָבְהָהּ בֵּין בַּכְּנִיסָה יְסוֹד מִיקַּרְיָא: הַשְׁתָּא דִּכְתִיב 'אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ'. יְסוֹד שֶׁהוּא דּוֹמֶה לַמִּזְבֵּחַ, דְּהַיְינוּ גַּג שֶׁל יְסוֹד: [ט] שִׁירַיִם מְעַכְּבִין אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל סָבַר, כַּפָּרָה הוּא דְּלָא מְכַפְּרִי אֶלָּא עִכּוּבֵי מְעַכְּבִי; רַבִּי עֲקִיבָא, דְּמוֹסִיף וְיוֹתֵן בָּאִין לְכַפָּרָה', מַשְׁמְעִינָן דְּאֵין מַתַּן דָּמִים שֶׁל מַתָּנוֹת חָלוּי בְּהֶן, דְּלָא מְעַכְּבִי לְהוּ שִׁירַיִם לְהַזָּאוֹת: דְּכוּלֵּי עָלְּמָא שִׁירַיִם לָא מְעַכְּבִי. בְּחַטָּאוֹת וְאַשְׁמוֹת פְּנִימִיּוֹת, וְהָכָא שִׁירַיִם דְּאִיפְּלוּג הָכוּ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְרַבִּי עֲקִיבָא, בְּמִיצוּי חַטַּאת הָעוֹף שֶׁהוּא שֶׁאֵרֵי הַדָּם הַנִּשְׁפָּךְ עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ, דִּכְתִיב 'וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ, וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם' וְגוֹ' (וַיִּקְרָא ה) [ב]: תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַב פַּפָּא. דְּאִיתָא לֵיהּ לְרַבִּי יִשְׁמָעֵאל נָמִי לָא מְעַכְּבִי שִׁירַיִם: 'וְאֶת כָּל דַּם הַפָּר'. בְּכֹהֵן מָשִׁיחַ כְּתִיב, 'וְאֶת כָּל הַדָּם שְׁפוּךְ' הָיָה יָכוֹל לְכַתּוּב, מַה ת"ל 'הַפָּר', כּוּ': א"ר יִשְׁמָעֵאל כּוּ'. לָא לְאַלּוּקֵי הוּא בָּא, אֶלָּא לְלַמֵּד שֶׁאֵין שִׁירַיִם מְעַכְּבִין כּוּ', וְהָכִי קָקָמַר, פַּר יוה"כ מק"ו הוּא בָּא, וּכְתִיב וּכְתִיב וּכְתִיב: קַל וָחוֹמֶר לְפַר כֹּהֵן מָשִׁיחַ מֵעַתָּה. מִמַּהַר שֶׁבָּאוּ לְכָלֵל קַל וָחוֹמֶר, יֵשׁ לָנוּ לִדְרוֹשׁ קַל וָחוֹמֶר כַּיּוֹצֵא בּוֹ, וְלוֹמַר שֶׁשִּׁירַיִם מְעַכְּבִין בְּפַר כֹּהֵן מָשִׁיחַ מְרֵיבּוּי הַכָּתוּב, שֶׁהֲרֵי בְּקַל וָחוֹמֶר הָיָה לָמֵד לִשְׁפִיכַת שִׁירַיִם מִשְּׁעִיר נָשִׂיא, יָכוֹל יַעְכְּבֶנּוּ מֵעַתָּה, תַּלְמוּד לוֹמַר כּוּ': וּמַה מִי שֶׁאֵין נִכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים. כְּגוֹן שְׁעִיר נָשִׂיא וְחַטַּאת יָחִיד, שֶׁאֵין נִכְנָסִים לַהֵיכָל לֹא חוֹבָה וְלֹא מִצְוָה, טְעוּנִין יְסוֹד; פַּר מָשִׁיחַ, שֶׁנִּכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים מִצְוָה, אֵינוֹ דִּין שֶׁטְּעוּן יְסוֹד. נִרְאֶה בְּעֵינַי דְּלָא גְרִסִינָן בְּהַאי דְּלָא גְרִסִינָן לָהּ בֵּין לְחוֹבָה בֵּין לְמִצְוָה' לָא לְמִצְוָה בֵּין לְחוֹבָה בֵּין לְמִצְוָה, וְאִי גְרִסִינָן לָהּ, [ד]לְגַבֵּי פַּר יוֹם הַכִּפּוּרִים לָא קָרֵי לֵיהּ בֵּין מִצְוָה, וּבְמַסֶּכֶת סוֹטָה (דף מד:) מְתַרְגְּמִינָן כְּהַאי גַּוְונָא 'מִצְוָה לְגַבֵּי רְשׁוּת חוֹבָה קָרֵי לֵיהּ': יָכוֹל יַעְכְּבֶנּוּ לְגַבֵּי רְשׁוּת חוֹבָה כְּמוֹ מוֹסֵם[פ] לְעַכֵּב: וְשֶׁאֵינוֹ

[ט]"ל 'וְכִלָּה מְכַפֵּר' כּוּ', מַסְקְנָא דְּמִילְּתָא דְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל [מ] אָמְרִינָן: מִי שֶׁאֵין נִכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים חוֹבָה. כְּגוֹן פַּר כֹּהֵן מָשִׁיחַ, שֶׁכְּנִיסַת דָּמוֹ לִפְנִים אֵינָהּ חוֹבָה קְבוּעָה, שֶׁלֹּא הָיָה מְצַוֶּה לַחֲטוֹא וְלִכְנִיסַת חַטָּאת: מִי שֶׁנִּכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים חוֹבָה. פַּר יוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁהוּא חוֹבָה קְבוּעָה בְּכָל שָׁנָה. וְרַבִּי עֲקִיבָא בָּא לְהוֹסִיף עַל דְּבָרָיו, עַד שֶׁאֶתָּה לוֹמֵד מֵהֵיכָל, שֶׁדַּם פַּר [ס] נִכְנָס לוֹ מִצְוָה, לָא וּלְמֵדוּ מִלְּפָנַי וְלִפְנִים, שֶׁאֶלָּא נִכְנָס לוֹ לֹא לְחוֹבָה וְלֹא לְמִצְוָה, וְזֶה נִכְנָס לוֹ לְפָנַי וְלִפְנִים חוֹבָה וְלֹא לְמִצְוָה: דְּיָכוֹלִי יַעְכְּבֶנּוּ: יָכוֹל יַעְכְּבֶנּוּ. כְּתִיב כְּמִי שֶׁאֵינָהּ עָלָיו לְעַכֵּב, שֶׁהֲרֵי לֹא הָיָה מְצַוֶּה לַחֲטוֹא וְלֹא לְמִצְוָה, וְלָא לְמֵדוּ מִלְּפָנַי וְלִפְנִים: פַּר מָשִׁיחַ, שֶׁנִּכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים חוֹבָה, וְלָא לְמֵדוּ מִלְּפָנַי וְלִפְנִים חוֹבָה וְלֹא לְמִצְוָה, וְזֶה נִכְנָס לוֹ לְפָנַי וְלִפְנִים חוֹבָה וְלֹא לְמִצְוָה: דְּיָכוֹלִי יַעְכְּבֶנּוּ: יָכוֹל יַעְכְּבֶנּוּ. כְּתִיב כְּמִי שֶׁאֵינָהּ עָלָיו לְעַכֵּב: תּ"ל 'וְאֶת כָּל דַּם הַפָּר' וְגוֹ', נִתְּקוּ הַכָּתוּב מִסֵּדֶר שֶׁלֹּא כְּעַבּוֹדוֹת וַעֲשָׂאוּ שִׁירֵי מִצְוָה. שֶׁהָיָה בְּהִילּוּף לְשׁוֹנוֹ, שֶׁכָּל[ע] כְּעַבּוֹדוֹת כְּתִיב 'וְלָקַח' 'וְהִזָּה' 'וְנָתַן עַל קַרְנוֹת', וְכָאן לָא כְּתִיב 'וְשָׁפַךְ דָּמוֹ אֶל יְסוֹד', אֶלָּא שָׁנָה בַּמַּשְׁמָע לְנִתְּקוּ מִכְּלַל שֶׁלֹּא כְּעַבּוֹדוֹת, לוֹמַר שֶׁאֵינָהּ חוֹבָה כְּמוֹ מוֹסֵם[פ] לְעַכֵּב: וְשֶׁאֵינוֹ

מַטָּעֵת שֶׁנִּתְעָרֵב בְּדַם עוֹלָה דִּבְעֵינֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבָּנָן, 'אֲמַר אַמֵּיי, לֹא שָׁנוּ אֶלָּא תְּחִילַּת מַתְּנוֹת וְעוֹלָה, אֲבָל סוֹף מַטָּעֵת וּתְחִילַּת עוֹלָה דִּבְרֵי הַכֹּל מִקּוֹס עוֹלָה מִקּוֹס שְׁיָרַיִם', פֵּירוּשׁ, דְּאִם נִתְעָרְבוּ שְׁיָרֵי מַטָּעֵת בְּתְחִילַּת עוֹלָה, לְכוּלֵּי עָלְּמָא יִתְּנֵם מִן הַחוּט, דְּמִקּוֹס תְּחִילַּת מַתַּן עוֹלָה כְּשֵׁר לְשִׁירֵי מַטָּעֵת, וְיִזְרְקֵם לְקִיר הַמִּזְבֵּחַ וּמְיַלְּיֵסֵם שׁוּתְּפִין לַיְסוֹד, וְאֵין כָּאן שִׁנּוּי מִקּוֹס; 'א"ל רַב יוֹסֵף, הָכִי אָמַר רַב יְהוּדָה, שְׁיָרַיִם לְרִיכִין אִילְּטָעָא', פֵּירוּשׁ, שֶׁיִּשְׁפְּכֵם עַל גַּג הַיְסוֹד מִמַּשׁ הָעָשׂוּי כְּאִילְּטָעָא, וְלֹא יִזְרְקֵם לְקִיר הַזָּקוּף כְּמִשְׁפַּט עוֹלָה, דְּמִשְּׁמַע דְּעוֹלָה אֵינָהּ טְעוּנָה גַּג יְסוֹד.

וְיל"ל דְּהַאי דְּבָעֵינַן הָכָא שֶׁהֵן מַרְבַּע דָּמִים לַיְסוֹד: לְעֵיל פֶּרֶק בֵּית שַׁמַּאי (דף מ.) גַּבֵּי 'וְעָשָׂה לַפַּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה' דְּרִישׁ סְמִיכָה וּשְׁיָרֵי הַדָּם בְּפַר יוה"כ. וְתִימָא, לְהַאי פַּנָּא[ג] סְמִיכָה מְנָא לֵיהּ. וְשָׁם[ד] פֵּירַשְׁנוּ:

וּמַה מִי שֶׁאֵין נִכְנָס דָּמוֹ לִפְנִים חוֹבָה. תֵּימָה, מַה לְּפַר כֹּהֵן מָשִׁיחַ שֶׁכֵּן מְכַפֵּר עַל עֲבֵירַת מִצְוָה יְדוּעָה, כִּדְכָרִיךְ לְעֵיל פֶּרֶק בֵּית שַׁמַּאי (דף מ:). וי"ל דְּסָמִיךְ אַהַאי דְּאָמַר וְחוֹמֶר מִשְּׁעִירֵי רְגָלִים וּשְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים, דְּדָבָר הַלָּמֵד בְּהֶיקֵּשׁ וְחוֹזֵר וּמְלַמֵּד בְּקַל וְחוֹמֶר[ד]:

יָכוֹל יַעְכְּבֶנּוּ. תֵּלְמוּד לוֹמַר טְרֵם וּכְתַב לָהּ יִרְאֶה כָּל כְּמָה דְּאִיכָּא לְמִידְרַשׁ[ב]:

מוֹסֵם

ד) [מעילה ט.], **ג)** ע' תוס' לעיל לט: ד"ה ונסלח (ש"מ), **ג)** בתוד"ה לסמיכה, **ד)** לעיל מט סע"ב, **ס)** עי' ש"מ ד"ה יכול.

ל) אלא **למזבח** של עולה יהא **יסוד** (שמכ"י): **ל)** אמינא **אזקיפה דיסוד** (ש"מ): **ג)** ומה **שיריים שאינן מכפרין טעונים** גג (ש"מ): **ד)** ומה **שירים** שאין מכפרין ואין באין **לכפרה טעונין** גג יסוד וכו' ובאה **לכפרה** אינו (ש"מ): **ס)** [צ"ל ר"ע וכ"ה בילקוט] (גליון): **ו)** ולפנים **לא** לחובה **ולא** למצוה טעון יסוד מי שנכנס דמו **לפני ולפנים** בין **לחובה ובין למצוה** אינו דין (ש"מ): **ז)** בס"י ליתא (גליון): **ח)** תיבת "לעשה" נמחק (ש"מ): **ט)** גי' הש"מ אי **לא** כתיב אל יסוד מזבח **העולה אלא אל יסוד המזבח** סתמא: **י)** בש"מ נוסף **וכדי לגלות לשירי הדם של כל הזבחים שישפוך שירי הדם ליסוד: כ)** בש"מ נוסף **שלא היה לו יסוד: ל)** בש"מ נוסף דיבור **שאינן מכפרין טעונין גג יסוד. דכתיב בהו אל יסוד המזבח דמשמע גג: מ)** דר' ישמעאל **לא** אתיא (ש"מ): **נ)** פר **כהן משיח** נכנס (שמכ"י): **ס)** **שבכל** העבודות (ש"מ): **ע)** חובה **כמותם** לעכב (ש"מ): **פ)** תיבת "אדמה" נמחק (ש"מ): **צ)** גי' הצ"ק תנא **דהכא** סמיכה כו' (גליון): **ק)** אולי צ"ל אלא העבודות **המעכבות כפרה: ר)** וגיר' הש"מ בשם ס"א או אינו כו' **כמו אמר מר הוא זה ופרושי קא מפרש אמאי אמרינן תן יסוד למזבח של עולה משום דאי** ס"ד:

ד"ה לסמיכה וש"מ מא. סד"ה סלקא דעתך, מא: ד"ה וה"ה תנא) אבל בהיקש לא ידענינן אלא העבודות האמורות בענין[ק] **קל וחומר ומה אם מי שאין נכנס דמו וכו'.** תימה אמאי לא מייתי ק"ו דפרק ב"ש (לעיל מ:) ומה במקום שלא [הושווה קרבן כו'] השוה מעשים כו'. וי"ל דמהאי ק"ו לא מצי למילף הכא דבר חדש דלא משמע מהתם אלא דבר המפורש בהם (ע' תוס' לעיל מ: ד"ה ומה במקום ועוד שם בארוכה בש"מ), ומהאי דהכא חשיב טפי למילף דבר חדש. וא"ת מ"מ תאי ק"ו אמאי לא מייתי התם. וי"ל דמהאי ק"ו לא משמע כי אם חומרא ולעיל בעי למילף נמי קולא להכשיר אמין שבאצבע: **יכול יעכבנו.** פ"ה דהאי ק"ו למצוה ועיכובא משטיה דקרא דאל יסוד מזבח העולה. שהרי ליכא למימר טרם וכתב לה קרא כיון דאיכא לאוקמי בעיכובא מפשטיה דקרא. **(מהר"פ): תלמוד לומר ואת כל דם הפר ישפך נתקו הכתוב.** נדפס בעמוד הקודם: **תוס'** ד"ה ומה מי שאין נכנס. תימה מה לפר כהן משיח וכו' כדפריך לעיל פרק בית שמאי. וי"ל דאין זה פירכא דצד חומרא אלא פירכא דהשוואות (עי' ש"מ לעיל מ:): **(מהר"פ):**